

NATIONAL INSTITUTE
OF REGIONAL DEVELOPMENT
ESTD 2021

Erasmus+

Online conference
ITTA
International Technology
Transfer Association

AGGR University

ClimEd

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Третьої Міжнародної наукової-практичної
онлайн-конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ,
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ТА
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

Київ-2021

1. Жуков О.В., Пахомов О.Є., Кунах О.М. Біологічне різноманіття України. Дніпропетровська область. Дощові черв'яки (*Lumbricidae*) / Дніпропетровськ: Вид. Дніпропетровського національного університету, 2007. 372 с.

2. Іванців В.В. Напрямки еволюційного процесу ґрунтових олігохет (*Lumbricidae*) / Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. 1997. № 1. С. 19-22.

3. Козловський М.П. Особливості формування та збереження угруповань ґрунтових безхребетних тварин у міських екосистемах / Наук. вісн.: Проблеми урбоекології та фітомеліорації. Львів: УкрДЛТУ. 2003. Вип. 13.5. С. 153–157.

Горновська Світлана Володимирівна

*асистент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин
Білоцерківський національний аграрний університет*

Федоренко Віталій Петрович

*доктор біологічних наук, професор, академік НААН України, Інститут
захисту рослин НААН України*

ЕКОЛОГІЯ (Екологізація освіти як основа стратегії збалансованого розвитку)

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДЛЯ СТРАТЕГІЇ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ

Сучасна екологічна освіта – це безперервний комплексний процес формування екологічного світогляду, екологічної свідомості та культури всіх верств населення, соціальних груп і суспільства в цілому. Це послідовне освоєння системи знань про закони функціонування, життєдіяльності всього живого, екологічних систем і роль людини у збереженні природного середовища; процес екологічного виховання і навчання, освоєння професійних знань, умінь, необхідних для природоохоронної діяльності.

Процес екологічної освіти і виховання комплексний і повинен охоплювати різноманітні аспекти: науковий, техніко-виробничий, економічний, моральний, естетичний, правовий та ін.

Стратегічним завданням екологічної освіти є розроблення наукових засад екологічної освіти, поетапне її реформування з урахуванням позитивних національних і світових традицій взаємовідносин з природою, з урахуванням положень Стратегії освіти в інтересах збалансованого розвитку; виховання поколінь з новим рівнем екологічної культури [1, 2, 4].

Основними тактичними завданнями екологічної освіти є: розроблення і вдосконалення державних стандартів професійної екологічної освіти; підготовка, підвищення кваліфікації та перепідготовка викладачів екологічних дисциплін, керівних кадрів; організація екологічних курсів, семінарів, центрів; розроблення й видання якісної навчальної літератури з екології для всіх рівнів і форм навчання; підготовка тематики і програм екологічного спрямування для теле- і радіопередач; організація співробітництва в галузі екологічного виховання з громадськими організаціями та релігійними установами й навчальними закладами; розроблення паспорта спеціальності «екологія та охорона довкілля»; вдосконалення, узгодження й стандартизація термінології в галузі екологічних знань; розвиток міжнародних зв'язків і співробітництва в галузі розвитку екологічної культури [3].

Найперший рівень екологічної освіти – дошкільний, де головну роль відіграє родинне виховання поваги до природи. Основна ланка всієї системи екологічної освіти – шкільна загальноосвітня, коли формується особистість з новим, екоцентричним типом мислення й моралі, високим рівнем екологічної культури.

Вища екологічна освіта є продовженням базової екологічної освіти на наступному рівні і її метою є формування у студентів високої екологічної культури, глибоких і якісних екологічних знань та екологічного світогляду. На цьому рівні готують бакалаврів, спеціалістів і магістрів-екологів різного

профілю (для сільськогосподарської, енергетичної, промислової, транспортної та інших галузей).

Післядипломна екологічна освіта призначена для підвищення кваліфікації та перепідготовки державних службовців керівного складу підприємств, організацій, установ за різними аспектами [5, 6].

Структура дисциплін екологічної освіти дуже обмежена і не охоплює всі стратегічні напрями державної та європейської екологічної політики. Необхідно відкривати сьогодні такі нові дисципліни: «Основи екологізації сільськогосподарського виробництва», «Екологічна політика», «Збалансоване природокористування», тощо, адже екологічна освіта має бути багато дисциплінарною, відповідати вимогам щодо орієнтації на багаточисельні екологічні проблеми, які впливають на якість та безпеку життя людини, її здоров'я; розв'язання проблем місцевого (локального) і глобального масштабу. Це зміна клімату, збереження біологічного різноманіття, запобігання екологічних катастроф.

Тому для впровадження та удосконалення екологізації освіти в Білоцерківському національному аграрному університеті в рамках спільного Проекту Еразмус+ викладачі університету прийняли участь в тренінгу «Adaptation of the Competency Framework for Climate Services to conditions of Ukraine». Прослухавши лекції було розроблено Навчальний курс «Вплив змін клімату на продовольчі системи».

Мета засвоєння курсу « Вплив змін клімату на продовольчі системи» полягає у вивченні підходів та методики математичного моделювання впливу змін клімату на ріст, розвиток та формування врожаю продуктивності агрофітоценозів (частина 1), поведінку тварин, розвиток та поширення хвороб і шкідників, екологічної чистоти й якості сільськогосподарської продукції забруднення природного середовища (частина 2). Курс підготовлений для дистанційного вивчення в модульному об'єктно-орієнтованому динамічному навчальному середовищі (MOODLE).

Процес екологічної освіти передбачає обов'язкову участь в міжнародних та всеукраїнських конференціях. Так, з 22 – 24 вересня 2021 року брали участь в Міжнародній конференції «Кліматичне обслуговування: наука і освіта», яка відбулася в Одеському державному екологічному університеті за підтримки проекту Еразмус+ 619285-EPP-1-2020-1-FI-EPPKA2-SVHE-JP – ClimEd.

Основні напрямки роботи конференції включали в себе такі питання:

- проблеми кліматичного обслуговування в різних галузях економіки;
- освіта в інтересах кліматичного обслуговування; кліматичні ризики та адаптація до змін клімату на регіональному і локальному рівнях.

Впродовж конференції учасниками круглого столу було обговорено теми:

- «Формування та розвинення докторської школи під егідою проекту Erasmus+ Project 586471-EPP-1-2017-EE-EPPKA2-SVHE-JP-INTENSE»;
- «Подолання розриву між наданням кліматичного обслуговування і потребами кліматозалежних секторів економіки в рамках проекту Erasmus+ 619285-EPP-1-2020-1-FI-EPPKA2-SVHE-JP – ClimEd (рис. 1, рис. 2).

Рис. 1. Обговорення учасниками круглого столу теми: «Формування та розвинення докторської школи під егідою проекту Erasmus+ Project 586471-EPP-1-2017-EE-EPPKA2-SVHE-JP-INTENSE»

Рис. 2. Представлення постеру на тему: «Вплив глобального потепління на фенологію комах».

Стратегія освіти для збалансованого розвитку повинна бути спрямована на розширення і подальший розвиток екологічної освіти, доповнення її освітою у інших галузях на основі комплексного підходу.

Згідно із законом України про державну екологічну політику екологічна освіта має стати безперервним процесом і сприяти успішній реалізації національної екологічної політики з орієнтацією на сталий розвиток суспільства [7, 8].

Література:

1. Білявський Г. О. Стан екологічної освіти в Україні. // «Трилисник», № 3, 2008. — С. 4–5.

2. Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навчальний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. – 284 с.

3. Крисаченко В.С. Екологічна культура: теорія і практика.—К.: Заповіт, 1996.- 352 с.

4. Крисаченко В. С. Екологія. Культура. Політика: концептуальні засади сучасного розвитку / В. С. Крисаченко, М. І. Хілько. - К.: Знання України, 2001. - 598 с.

5. Пустовіт Н.А. Особистісно орієнтовані технології екологічного виховання підлітків // Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. – Випуск 5. – Вінниця: РВВ ДП «Державна картографічна фабрика», 2001. – С. 59-62.

6. Пустовіт Н.А., Пруцакова О.Л., Руденко Л.Д., Колонькова О.О. Формування екологічної компетентності школярів: науково-метод. посібник – К.: «Педагогічна думка», 2008. – 64 с.

7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003 – 2015 роки» // Офіційний вісник України від 23.05.2003. – 2003 р., № 18, стор. 116, стаття 847.

8. Стратегія ЄЕК ООН для освіти в інтересах збалансованого розвитку
//Бібл. Всеукр. екол. ліги, Серія «Екологічна освіта та виховання». - № 3. – 2005

Дьячкова Анастасія Василівна

студентка 3 курсу, спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ЕКОЛОГІЯ (Глобальні та регіональні екологічні проблеми)

АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ҐРУНТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ґрунт – основа благополуччя на Землі, однак не всі знають про таку функцію ґрунту, як підтримка збалансованої взаємодії біологічного та геологічного кругообігів речовин та потоків енергії на земній поверхні, що забезпечує екологічну стійкість біосфери в цілому. Пошкодження ґрунту, цієї «шкіри» планети, а тим більше її руйнування, означає порушення всього механізму нормального природного функціонування геосистеми. Природі знадобилося багато мільйонів років для його формування. І якщо людина сьогодні знищує ґрунт, завтра природа знищить її [4].

Ця ситуація з станом ґрунтів потребує прийняття вирішальних мір для недопущення їх подальшої деградації та втрати продуктивних земельних ресурсів. Ґрунти витримують дію несприятливих природних і антропогенних явищ, і якщо природні здійснюють свій вплив посезонно, то людська діяльність найчастіше спричиняє негативний вплив на ґрунти протягом цілого року [1].

Найбільш поширеним явищем для ґрунтів Запорізької області є ерозія. Взагалі, ерозія – це різноманітне і дуже поширене явище руйнування й переміщення ґрунтової маси та пухких порід потоками води і вітру. В залежності від фактору руйнування ерозію поділяють на водну і вітрову [3].

В результаті водної ерозії змивається родючий шар а також, втрачаються